СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 259. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 6. листопада, 1926. VOL. XXXIV. No. 259. Jersey City, N. J., Saturday, November 6, 1926. THREE CENTS

ПАЛАТА ПОСЛІВ НЕ БУДЕ СУДИТИ СУДДІ ІНҐЛИША ЗА НАДУЖИТТЯ

ВАШИНҐТОН, 4. листопада. — Скандал зі суддею Инглишом, якого поставлено перед суд конґресу під закидом ріжних урядових надужить, покінчився нині несподівано, коли судя Инглиш зложив свій уряд на руки президента, а сей приняв резиґнацію.

З огляду на принятте сеї резиґнації президентом комітет палати послів, який провадив слідство проти судді, постановив викинути справу й більше нею не займатися.

ДЕПАРТАМЕНТ СТЕЙТУ НЕ ПУСКАЄ БОЛЬШЕВИЦЬКУ ПРЕДСТАВНИЦЮ ЧЕРЕЗ АМЕРИКУ.

ВАШИНҐТОН, 4. листопада. — Департамент стейту припоручив американському конзулеви в Берліні відмовити віза большевицькій представниці до Мексика, пані Колонтай, на переїзд через Злучені Держави.

Віза відмовлено на тій основі, що пані Колонтай є діяльна комуністка.

КЛОПОТИ РУМУНСЬКОЇ КОРОЛЕВОЇ ЗІ СВОЄЮ ДРУЖИНОЮ.

СІЄТЕЛ, Вашингтон, 4. листопада. — На спеціяльним поїзді румунської королевої Марії вийшло нове непорозуміння, яке робить її богато клопотів. Посварилися за впливи на сьому поїзді полковник Карол й приятель королевої Гил. Покищо сварка покінчилася тим, що Гил признав полковника Карола „босом" поїзду.

СЛІДСТВО В СПРАВІ КРОВАВОГО ВИЛОМУ З ТЮРМИ.

НЮ ЙОРК, 4. листопада. — Поліція арештувала нині двох людий, яких вона обжаловує за участь у змові, якої ціллю було добути на волю кількох небезпечних розбишак з місцевої тюрми „Тумс". Вязники пробували вилому вчора, але він їм не вдався. Всі три вязники, що пробували, погибли.

ПРОЦЕС ЗА ВБИЙСТВО ПРОПОВІДНИКА И ЙОГО ЛЮБОВНИЦІ.

СОМЕРВИЛ, Ню Джерзі, 4. листопада. — На розправі проти трох осіб, обжалованих за участь у вбийстві д-ра Гола, проповідника з Ню Брансвика, й його любовниці, пані Милз, мала нині виступити як головний доказовий свідок пані Гибсон, фармерка, якої зізнання є найтяжчим доказом проти обжалованих. Пані Гибсон не могла станути на розправу, бо вона небезпечно хора. Прокураторія жде хвилі, коли вона троха прийде до себе, щоби на сю хвилю забрати весь суд до її дому на коротке переслуханнє.

Лікарі, котрі робили секцію тіла пані Милз, добутого недавно з гробу, прийшли до переконання, що хтось знущався в дикий спосіб над сим тілом уже після смерти. Хтось вирвав язик і гортанку.

На суді предложено, нині візитову картку Вили Стівенса, брата пані Гол, яку найдено на місци проступку з відтисками пальців Стівенса. Один член церкви д-ра Гола й одна хористка призналися на суді, що вони були вечером в день убийства на дорозі, що веде до місця вбийства, бачили якихсь людий, але не думають, щоби се був др. Гол.

ПОЛЬЩА ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ФІНАНСОВИХ КЛОПОТІВ.

НЮ ЙОРК, 4. листопада. — Місцева „американсько-польська торговельна палата" давала нині банкет Леопольдови Котновському, президентови „американсько-польскої торговельної палати" в Варшаві, який приїхав до Америки, щоби доручити президентови Кулиджови „лист любови" з 5 міліонами підписів. Підчас промови на сьому банкеті Котновский заявив, що Польща не може піднятися з економічного занепаду, якщо вона далі буде примушена платити такі високі проценти за позички.

НЕБУВАЛИЙ ТЕСТАМЕНТ.

ТОРОНТО, Онтаріо, Канада, 4. листопада. — В місцевому суді предложено до затвердження один з найбільше рідких тестаментів. Є се тестамент Чарлза Ю. Милера, відомого „спортсмена" й богатого корпораційного адвоката. Тестатор записав сим тестаментом всі свої шери, які він має в Онтарійськім Джокейськім Клюбі, а які варта коло 25,000 долярів, 7 методиским проповідникам, які в своїх проповідях виступали завзято проти гри в перегони, а свої шери в одним броварнім підприємстві, вартости яких 700,000 долярів, кільком проповідникам, завзятим прогибіціоністам.

Щоби підчеркнути, що він не признає сили аргументів сих проповідників, Милер поставив у тестаменті умову, що проповідники, які дістають шери в джокейськім клюбі, мають право до сих шерів лишень тоді, коли вони задержуть шери в своїм посіданню й будуть брати дивіденди від шерів; тим знова проповідникам, яким записав шери в бровари, Милер поставив в умову, що вони будуть брати діяльну участь в заряді броварною яко директори спілки.

Милер виразно заявляє, що його тестамент має на цілн показати людям, що сильнійший мотив у проповідників: чи засади чи жадоба гроша.

ДЕНЬ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА

ЦЕ ВЕЛИКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО. ЦЕ ПАМЯТЬ ПРО ТУ РАДІСНУ І ЩАСЛИВУ ХВИЛЮ, КОЛИ ВІДРОДИЛАСЯ НА ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА.

ЦІЛИЙ МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД ПРИЗНАЧЕНИЙ ДЛЯ ВШАНОВАННЯ ТОЇ ПАМЯТИ, А КОЖДА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА, ПАМЯТАЮЧИ НА ЦЕ, ЗБИРАЄ З НАГОДИ ЦЕГО СВЯТА ЖЕРТВИ НА ДАЛЬШУ БОРОТЬБУ, НА ІНВАЛІДІВ І НА ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ ТА ПЕРЕСИЛАЄ ЇХ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE, P. O. BOX 411, PHILADELPHIA, PA.

МУРИН ПОСЛОМ.

ОМАГА, Небраска, 3. листопада. — До стейтової леґіслятури вийшов при сих виборах послом Мурин К. Ф. Л. Барнет, придверник („дженітор") одного дому в Омага.

ПОЛЬСЬКІ ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ В ОСІННОМУ СЕЗОНІ.

На місяць вересень, жовтень і листопад росписані слідуючі політичні карні процеси, в яких 158 Українців відповідати буде перед польськими судами за політичні „злочини".

Дня 4. жовтня відбудеться перед львівським судом присяжних головна розправа проти українського письменника, редактора закритого політичного робітничого журналу „Світло", Василя Бобинського за злочин головної зради, поповнений підставі факту обжаловання тим, що на сторінках „Світла" поміщував статті ворожого до польської держави змісту, змагаючи до викликання перевороту і до відірвання українських земель від Польщі. Замітне це, що Бобинський сам добровільно піддався превенційній цензурі.

Дня 18. жовтня перед карним судом у Ломжі відбудеться розправа проти Володимира Барана, якому закидують, що в 1919 році був комісарем в Камянци Подільськім і там мав засудити і розстріляти багато Поляків. — Тимчасом кожний знає, що комісарем в Камянци в 1919 році був Михайло Баран, який є тепер на Радянській Україні.

Дня 26. жовтня розпічнеться перед апеляційним судом в Люблині розправа проти Гриця Іваненка і 7 товаришів за злочин головної зради, за приналежність до КПЗУ. Є це апеляційна розправа наслідком відклику від вироку окружного луцького суду.

Дня 8. листопада відбудеться у Львові перед судом присяжних розправа проти 11 Гуцулів з околиць Кут за приналежність до КПЗУ. Розправа була вже визначена перед судом в Коломиї, та тому, що случайно більшість суддів присяглих були Українці, розправу перенесено до Львова.

Дня 12. листопада почнеться в Володимирі на Волині перед окружним луцьким судом розправа проти 151 Волиняків, обвинувачених в головній зраді за приналежність до КПЗУ. 63 з них перебуває вже від року в тюрмі, инші звільнені за кавцією.

Є це список вже визначених розправ, до якого напевно прилучиться ще раз тільки нових.

ДЕ ГАРКАВЕНКО БУДЕ БОРОТИСЬ.

В Елизабетпорт, Н. Дж., на просьбу українських мешканців, менаджер Гаркавенка, Джек Пфефер устроює борбу в Елизабетпорт, Н. Дж. в четвер 11. листопада, в Фалконс Гал, 153 — 3 вулиця, будуть боротись також другі борці.

В Клівленд, Огайо, Гаркавенко бореться в середу 17. листопада в Публик Гад.

КАТАЛЬОНСЬКІ ЗАГОВІРНИКИ БУЛИ ГОТОВІ ДО ПЕРЕВОРОТУ.

ПАРИЖ, 3. листопада. — Арештовано 100 катальонських заговірників, які під проводом бувшого еспанського посла до парляменту Франческа Маччії, приготовили все потрібне до викликання революції і проголошення каталонської республики. Заговірники мали навіть з собою нові каталонські гроші. Зрадив їх детектив французької поліції, який слідив їх від року, пристав до них, знав про їх пляни і віддав їх в послідній хвилі в руки поліції.

150-РІЧЧЯ ПРЕСИ НА УКРАЇНІ.

У звязку з тим, що незабаром відбудуться 150 роковини, коли у Львові вийшла перша газета на терені України, в середині жовтня в Киві відбулося засідання, присвячене 150-річному ювилею преси на Україні.

СЛІДСТВО ПРОТИ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА.

Проти знаного українського письменника Василя Стефаника розпочав на внесення прокураторії коломийський окружний карний суд слідство за нарушення публичного спокою, на підставі доконаного промовою, яку Стефаник виголосив з нагоди відкриття Народного Дому в Стецеві.

СЕРЕД УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ.

Ів. Дніпровський написав пєсу „Яблоневий полон". Закінчує роман „Столиця республіки".

Аркадій Любченко викінчив дві нові речі „Оповідання про утечу" і „Мадонна з площі". Працює над повістю.

Ол. Слісаренко готує до друку нову книжку своїх белетристичних творів.

Микола Хвильовий викінчив повість „Вальдшнеп". Працює над романом.

Павло Тичина написав цикль кримських віршів. Працює над великою поемою. ДВУ цього року видає книжку його поезій в перекладі російською мовою.

Копиленко написав повість для дітей. Працює над романом.

Гордій Коцюба — працює над оповіданням з сучасного побуту „Алімент" і готує до друку збірник своїх творів, які раніш друкованих в журналах і альманахах, так і не друкованих.

Гр. Косинка пише оповідання „Хлібина" (з тюремного життя). Здав до видавництва „Маса", збірку оповідань.

Бор. Антоненко-Давидович — написав повість „Смерть". Працює над повістю „Січ мати".

Вол. Ярошенко здав до друку велику повість „Гробовище". Виготував до друку книжку поезій під назвою „Серце". Працює над песою „Донкіхот".

Г. Осьмачка написав кілька лірічних поезій та закінчує велику поему.

Д. Загул і Вол. Ярошенко закінчують сценарій для ВУФКУ „Слово о полку Ігореві".

ДО СПРАВИ УКРАЇНІЗАЦІЇ В СИБІРУ.

Сітка українських шкіл у Сибіру росте. Одна з головних причин, що гальмують роботу українізації шкіл, це — брак українських учителів. Для Омської округи негайно потрібні 20 українських учителів.

Український відділ РСФРР звертається з закликом до всіх вчителів зголоситись на цю роботу.

ДО ТЮРМИ.

Дня 13. вересня ц. р. відбувся в Берестї процес проти 50 українських селян з Полісся. Їх обвинувачено в державній зраді за приналежність до комуністичної партії. На розправі подавали селяни, що у вступним слідстві поліція їх била і тортурувала і в той спосіб вимушувала зізнання. Помимо того, що жадному з них нічого не доказано, всіх селян засуджено.

ПОЛЬЩА ЩЕРАЗ ЗАВЕЛАСЯ В НАДІЯХ

ВАРШАВА, 4. листопада. — Хоч Рада Амбасадорів рішенням з 14. марта 1923. р. признала Вильно з округом Польщі, то мимо цего спокою на литовсько-польській границі нема й досі. З обох сторін війско патролює як за воєнних часів. Польща натискає на Лігу, щоби вона наклонила Литву до занехання ворожих кроків і клала всю надію на президента Кірступа, урядового комісара над містом Мемель, який з рамени Ліги мав поладнати литовсько-польський спір. Та Кірступ прибувши до Варшави заявив, що він приїхав тільки в торговельних справах. Польща знова завелася в надії і не знає як собі порадити. Все те приносить її величезну шкоду, бо нагромаджене від трох літ дерево гниє, бо нема куди його вивезти. Нема торговельного звязку з Литвою, а територія, куди можна вивозити находиться в воєнім стані.

ПРИДЕРЖАЛИ ШПІОНА ФАШИСТІВ.

ПАРИЖ, 4. листопада. — В Ниці арештовано полковника Річчіоті Гарібальдого, внука славного італійського патріота, який зізнав, що він одержував великі суми гроша від італійського правительства, щоби шпіонувати противників фашистів та видавати їх італійській поліції. Гарібальді був відомий як завзятий противник Муссолінія. В той спосіб мав він звязки зі всіми тими революційними елементами, які хотіли увільнити Італію від тиранії диктатури Муссолінія, значиться знав добре і про всі заговори на житте Муссолінія. Все те видавав він секретній італійській поліції. Французька поліція впала на це в той спосіб:

До Ніцци прибув під фалшивим іменем генеральний інспектор тайної поліції з Риму Ляполля, щоби розслідити силу протифашистського руху, який тут має мати свій заграничний осідок. Французька поліція пізнала його, арештувала і казала сейчас опустити границі Франції. Ляполля просив, щоби дозволили йому ще на двогодинний побут. А коли йому дано дозвіл, покликав він до себе секретно Гарібальдого на побаченнє. Це викрила рівнож поліція і з того допера впали на те, що Гарібальді є на услугах італійської поліції і видає заговірників і противників Муссолінія.

ВІДПЕКУЮТЬСЯ СВІТОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

ЛІНЦ, Австрія, 4. листопада. — Конгрес австрійської соціял-демократичної партії закінчився тим, що партія заявила, що коли має бути соціялістична держава, то її не почнеться від Австрії. Початок повинні зробити держави заходу. Партія заявилася проти революційних метод в поборюванню свого уряду, а зазначила, що демократичні інституції і методи дають робітникам можність в мирний спосіб діпняти своїх цілей. Партія заявила, що не буде поборювати церкви як такої, буде поважати всі релігії, але буде обстоювати розділ держави від церкви. Попри те, конгрес підніс, що соціялістичні ідеї потребують часу і довгої підготовки, щоби можна було говорити про їх здійснення. Світова революція не може приспішити розвязання цего важного питання.

СОВІТИ РАДЯТЬ НАД РОЗВОДАМИ.

МОСКВА, 4. листопада. — Легкий спосіб розводів завдає совітам чимало журби. В найблизших днях надіються нових законів, які заведуть острійші норми що до розводів. Досі могла дістати розвід кожда сторона без всяких мотивів, а діти віддавано тій стороні, яка може дати їм утриманнє. Після нового закона буде мусіла одна сторона давати утриманнє другій, коли та послідна без роботи і не має з чого жити. Таке утриманнє не треває одначе довше як 6. місяців, а рік тоді, коли друга сторона стала інвалідом. Рівнож заострено право насліддства.

МУССОЛІНІ ЗАПОВІДАЄ ДРАСТИЧНІ МІРИ.

РИМ, 4. листопада. — Цілий Рим святкував урочисто свято завішення зброї і побіди італійського народа в світовій війні. При тих урочистостях улаштовано Муссолінієвому величаву манїфестацію з боку фашистів. Муссоліні вийшов на балькон своєї палати подякувавши демонстрантам за овацію та заявив, що на протязі одного дня станеться те, чого вони собі бажають. Під тим розумів він ті острі міри, які будуть ухвалені, щоби забезпечити силу фашизма, а себе перед дальшими атентатами. Кажуть, що буде введена наново кара смерти на кождого, хто тільки поважиться на житте Муссолінія і членів корольової родини. Кара смерти буде дуже можливо пристосована ще й до тих, що сидять по вязницях за участь в попередних атентатах.

В той спосіб Хоче Муссоліні знищити раз на завсігди всяку опозицію. Заразом буде переведена чистка в самій партії, з якої викинуть всі підозрілі елементи.

АВСТРАЛЯ РОЗУМІЄ АМЕРИКУ.

ЛОНДОН, 4. листопада. — Австралійський премієр Брус виголосив промову на засіданню американської торговельної палати і заявив, що Европа не розуміє Америки, але зате Австралія відчуває її добре, бо й Австралія не хоче мішатися в европейські справи, а більше думає про свої справи.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИБОРИ Й ПРОГИБІЦІЯ

Підчас втіркових виборів виборці мали нагоду в кількох стейтах заявити свою думку про питанне, яке стало одним з найважнійших спірних питань політики, про прогибіцію.

В нюйорськім стейті поставлено було до їх одобрення внесення, щоби виборці внесли до конґресу петицію з прозьбою о змодифікованне прогибіційного закона. За сим внеском заявилося при голосованню в стейті 4 рази більше виборців, як проти нього. В місті Ню Йорку за внеском заявилося 7 разів більше, як проти. Навіть по сільських округах число противників прогибіції два рази висше від прихильників.

Так само заявилися виборці по других стейтах. Великі маси виборців заявилися проти прогибіції в стейтах Илинойсі, Монтані й Вискансині.

Просто, всюди, де тільки се питанне поставлено до вирішення голосуючих, прогибіція стрінулася з виразним осудом народа. Є се факт великої політичної ваги. Як слушно вказує найбільший американський карний адвокат Кларенс Даров, сі заяви виборців проти прогибіції є свідоцтвом, що великі маси виборців, які своєю байдужностю допустили до того, що войовнича менчість заголюкала послів і сенаторів і переперла свою волю, тепер пробуджується до оборони своїх прав.

Політикани двох великих партій досі не звертали великої уваги на прогибіційне питанне, або радше старалися викручуватися сіном, щоби зєднати для себе голоси прихильників і ворогів прогибіції. Ся подвійна політика повалила тепер вже неодного кандидата. Дволична політика замісць зєднувати людий, вже починає відпихати. Бачуть се провідники двох великих партій, і як видно з їх заяв, за кілька літ скінчиться дволична політика, і котрась з великих партій збереться на відвагу заявитися виразно проти прогибіції. А тоді прогибіції не довго прийдеться вважатися законом краю.

ПРО БЕЗПОРЯДКИ У ВАРШАВСЬКІМ СЛІДЧІМ УРЯДІ

(Оригінальна допись до „Свободи").

III.

Найцікавійшим в справі лайдацтв у варшавськім уряді слідчім є це, що коли деякі часописи піднесли крик на надужиття тамошніх урядовців то влада а зосібна суд карний навіть на думку не впав, щоби їх позамикати вже хочби з уваги на так звану „коллюзію" то є небезпеку змови, але лишив їх вповні на волі. Вони отже мають цілковиту свободу порозуміватися між собою, обробляти та підкуплювати свідків а також терроризувати, застрашувати пошкодованих, щоби обтяжаючо проти них не зізнавали, та шкід своїх не доходили.

У Варшаві є висшою, над урядом слідчим стоячою владою — бурмістр, а так як тепер на його місци урядує іменований міністерством комісар, то його передовсім обовязком було зробити з такими злочинними урядовцями порядок, та віддати їх в руки карного суду.

Тимчасом той комісар шарпнувся аж на таку енерґію, що Курнатовского та Дубецкого післав на пенсію, аспіранта поліції Бахраха увільнив зі служби а підінспектора Зонненберґа навіть покликав до висшого уряду! А треба знати, що ті два послідні нічим не ліпші і не гірші від двох перших.

Всі вони впрочім відзначаються тим, що за нарабовані на своїх урядових становищах гроші понакуплювали для себе гарні камениці та віллі, а держачися німецької засади „що певне то певне" — позаписували ті реальности переважно на своїх жінок. Для еще більшої певности декотрі з них купили собі камениці аж... в Берліні!

Що до **Бахраха**. — то його спеціяльностю було вишукування цих злочинців, що ратували себе бігством за границю. І, так в р. 1925 виплатив директор банку Д. якомусь добродієви Романови Левіцкому **$12,000** а то на підставі витягу з ґрунтової книги. Той витяг показався потім сфалшованим а так як Левіцкі утік тимчасом до Румунії, то дирекція банку звернулася до уряду слідчого з просьбою, щоби він того виноватця виловив і до суду приставив.

Бахрах зажадав за таку прислугу аж тисячу долярів, але остаточно згодився лише на пятьсот.

Дістав Бахрах тих 500 долярів, поїхав до Букарешту та винайшов Левіцкого, однак його не арештував, але противно поміг йому виїхати гарненько до Відня, за що певно від нього ще більше дістав, як від банку. — Однак вернувши до Варшави „залепортував", що Левіцкого казав заперти до фурдиґи, та що тепер лиш в дорозі дипльоматичній треба жадати його видачі. — І так видають того ошуста уже другий рік, а остаточно покажеся, що нема кого видавати, бо за ним вже і слих загиб!

То лиш одна штучка Бахраха зі соток инших подібних до неї.

А ось для ілюстрації одна зі штучок підінспектора Зонненберґа. Був у Варшаві знаний купець Генрик Фрідберґ. Він набрав у людей на векслі більше як **100,000** долярів, закупив за це велику скількість шкіри, продав з великим зарібком, а з заробленими в цей спосіб грішми утік з Варшави. Коли пошкодовані звернулися о поміч до Зонненберґа, цей заявив, що він нічого на це не порадить, бо це справа цивільна! Та коли часописи зачали занадто про ту справу писати — Зонненберґ сам вивіз Фрідберґа з Польщі через Берлін до Гамбурґа та всадив на корабель, який власне не відізджав до Ню Йорку. Є навіть на це свідки, котрі їх обох бачили в каварни в Гамбурґу.

Впрочім і що до згадуваного вже мною Дубецкого виходять що днини нові факти надужить. Він був собі устроїв для більшої вигоди прямо рід податку, який йому мусіли платити більші купецькі фірми. І так на примір взиває він раз одного визначного купця, щоби явився у нього в бюрі. Купець прийшов, а Дубецкі запросив його до осібного кабінету тай каже йому таке: „Мій пане! Ми маємо донесення, що у вас є тайний склад шварцованих товарів. Ми будемо мусіли зробити у вас ревізію!" На це купець: „Я маю лише явний склад річий, котрі я явно закупив. На це маю я також урядові свідоцтва".

— Гарно — каже Дубецкі, — але чи це буде для вас приємним та корисним, коли нараз гряне на вас поліційна комісія, зробиться збіговище, станете предметом ґазетних звісток і таке инше. Чи не краще полагодити справу в полюбовній дорозі, тим більше, ща акт донесення є еще в моїх руках і я еще не зробив з нього урядового ужитку?"

Остаточно почалися торги о суму, яку має купець зложити. Погодилися на пару тисяч золотих, купець заплатив і мав на пів року спокій.

Тепер показується доперва, що Дубецкі працював перед світовою війною також і в царській „охрані", то є в тайній політичній поліції. В тім характері вкрутився він до одної тайної польської орґанізації, котрої цілею була боротьба о визволення Польщі. Дубецкі зорґанізував був навіть тайний курс науки стріляння для членів тої орґанізації, а коли вже кождий з них мав дома револьвер — він видав цілу орґанізацію царській поліції. Переведено масові ревізії та арештування і всі члени — з виїмком очивидно Дубецкого — опинились на Сибірі!

Впрочім брання взяток — це стала інституція у варшавськім слідчім уряді і кождий його член старався на власну руку користати з тої інституції. Ось на приклад є там один шпіцель на імя **Томашевскі.** Він грає в тім уряді ролю фельчера, то є лікаря поменшого ґатунку, як то було колись і в царській

Томашевскі оглядає достав-
Росії.
лених до уряду слідчого злодіїв і видає оречення, котрий з них в наслідок недуги не надається до фурдиги.

Котрий з них однак дасть йому порядну „куку в руку", того Томашевскі навіть і без огляди признає недужим і цей виходить негайно на волю. Такий „хорий" злодій вийшовши за браму слідчого уряду аж підскакує з радости і відразу стає здоровим як риба, та береться на ново до свого похвального ремесла.

Впрочім всі ті практики слідчого уряду в Варшаві не були такою великою тайною як би то кому могло видаватися.

Ось нпр. відбувся цеї весни курс для вступаючих до поліційної служби, а викладаючий на них оден зі суддів звернув виразно увагу курсантів, що не треба робити так як нераз поступає собі Бахрах.

Коли именно суд карний припоручив урядови слідчому досліди, хто фальшує пятизолотівки, то Бахрах поїхав шукати виноватця аж до Берліна. А тимчасом простий собі поліцайник в мундурі вислідив злочинців, що фабрикували ті гроші таки під боком при вулиці Закрочинській у Варшаві!

—o—

В послідній хвилі довідуюсь, що справою злодійств і лотроств панів зі слідчого уряду зайнялася преці вже раз державна прокураторія.

Однак доси не чути, щоби кого з головних виновників арештовано. А коли вони полишаться на свободі — то і ціле карне слідство буде лише чистою комедією і то такою, якою було й урядовання самого того слідчого уряду.

Треба именно застановитись дещо над статистикою вислідів урядовання тої преславної інституції, на котру то статистику корифеї того уряду так люблять покликуватися.

Отже в минувшім році „розпороли" злодії в Варшаві **81** залізних кас. Однакож слідчий уряд не вислідив ані одного з винуватців. — Уже цего, біжучого року зреферували злодії 55 таких огнетревалих кас, але також ні одного з них уряд слідчий не зловив! Минувшого року зикрив той уряд лише одну фабрику фальшованих грошей, а цего року — ані одної, хотя фальшиві гроші заливають прямо цілу Варшаву.

Уже у цім році доконали злодії цілого ряду великих вломів, однак уряд слідчий не зловив ані одного з них. Лише час до часу вертають покрадені цінніші предмети до рук пошкодованих, але лише таких, що є людьми впливовими, з котрими навіть слідчий уряд мусить числитися.

Урядовий звіт того уряду друкований в урядовій „ґазеті адміністрації та держ. поліції", виказує на велике диво аж девятьдесять процентів карних провин викритих слідчим урядом. Але чи знаєте добрі люди, які то провини?

Належать тут ріжні побиття в стані пянім, бешкети по ресторанах, та дрібні крадежи на торговицях!

Але тих десять процентів невикритих злочинів і не виловлених злочинців — це і є власне ті великі справи „розпорених" кас і вломів, при котрих розходиться нераз о цілі міліони украдених золотих.

Ті великі злочини повинен передовсім відкривати уряд слідчий, але він цего не робить, бо стоячи в спілці з рабівниками — сам передовсім тягне з них величезні користи особисті!

—o—

„Глос правди" домагається від правительства, щоби вислало з міністерства внутрішніх справ спеціяльну комісію для розслідження злочинів панів зі слідчого уряду, а то рівнобіжно зі слідством суду карного!

Можливо, що це часово на щось моглоб придатися, однак на стало нічого не поможе, бо в цілій бувшій Конґресівці, що була більше як 100 років під владою царських ступайків — є коррупція головним знаменем бувших царських урядовців. Свої „практичні" засади защіпили вони очивидно і в свіжий нарибок, але, як звісно, лекше приймаєсь в людях, як добре, тимбільше, що й не було кому це „добре" засівати.

Пілсудскі взявся передовсім чистити військо, та обсаджувати начальні місця у нім своїми певними людьми.

Навіть і залізниці узявся він мілітаризувати, хоть головно вони причинилися до його побіди: Вони не пустили з Познаня військ йому противних до Варшави.

Коли би однак так мало далі іти, то чи стане йому досить певних людий, а зосібна спеціялістів? Чи і уряд слідчий задумує він мілітаризувати?

Це всьо — дуже інтересні питання, однак це мусимо собі сказати, що кождий успіх Пілсудского є рівночасно скріпленнем Польщі, а тимсамим і польського ярма на нашім карку. На щастя є еще в Польщі досить деструктивних елементів, котрих Пілсудскі не поконає! Большевики взялися до дуже радикальної боротьби з корупцією у своїй державі: вони виловлюють цілі уряди, в котрих розсілося взяточництво та грабунки, роблять їм карні процеси, а двох найбільше виновних ставляють з реґули „под стенку" (розстрілюють). Це при большевицькім режімі удається і є дуже звичайною проявою. Щоби в Польщі Курнатовского і Дубецкого можна було розстріляти — „то цалкем неможлива ржеч". У Польщі розстрілюють лише Українців, що боряться за визволення своєї Вітчини.

Най би лиш Пілсудскі спробував виїхати з подібною погрозою проти Поляків — то ціла Польща як один муж стане проти нього!

І в тім власне наша надія, що старопольської засади „в Польсце, як кто хце" — Пілсудскі не переломить, як не переломить і другої польської максіми: „шляхціц на заґродзе рувни воеводзе". — А таким шляхціцом почуває себе кождий і найменший „ уржендніччина".

В виду цего Польща, яка держава удержатись довго не може. Але це зможе нам на користь вийти лише тоді, коли рівночасно ми самі будемо зорґанізовані, сильні і на кождий випадок, на кожду несподіванку приготовані.

Це є очивидно завданнєм наших політичних орґанізацій в краю; однак без грошевої помочи з Америки — така робота серед збіднілого і польськими податковцями обдертого селянства удатися не може.

І тому паки і паки реку Вам, американські Браття:

Вступайте тисячами до „Обєдання" та збирайте як найбільше грошевих засобів для помочи нашому народови в краю в його боротьбі о істнування та о його остаточне визволення!

Клим Обух.

THE UKRAINE, HER CAPITAL AND HER SEAPORT.

In the south-west of Russia, wich frontiers towards Poland and Rumania, and a short seabord of of the Black Sea, there is a country, now autonomous, the Ukraine.

Although buf a small part of old Russia, it is an extensive area, roughly the size of England, France and Jtaly, and is the richest land in Europe. The great productivity may be gauged from the fact that 65 per cent. is arable, the bulk of the remainder being timber and pasture, and a very small proportion, 6 per cent., sterile.

Its chief inland town, Kief, was founded by two Scandinavian knights, Dyr and Askold. Then came Oleg and Rurik's young son, Igor, in 882, and Kief became the principal seat of the Variag princes and great Eastern stronghold of Christianity. Withim its walls there were, as old writers affirm, 400 churches in the eleventh century. Now there are some 60, wich is pretty good for a town of its size. Lying on the right bank of the Dnieper, it is divided into three parts — the Old Town, the P e c h e r s k o i, or New Town, and the P o d o l, the plain. A lng fortress defends the whole. There are two cathedrals, to St. Sophia and St. Vladimir, the former an old building, but restored at various times, and the latter quite modern. St. Vladimir's is very striking, with its seven domes, brilliantly blue, and studded with gold.

The father of modern Odessa, the great seaport on the Black Sea, was undoubtedly Duke Emmanuel de Richelieu. As the first Governor, for eleven years he worked hard in the interests of the town, laying out new streets, building a mole, with warehouses and many other buildings. Napoleon fell, and Duke Emmanuel left for France a poor man, for he gave with an unstinting hand to the immigrants who arrived continually in the town in the last stage of destitution. That the Duke was loved by the people, who raised a great statue to him, is not to be wondered at. Odessa is essentially a modern town, of European rather than Russian aspect. There is a big, new cathedral, whose interior is described as „chaste, spacious and elegant", a large university, a museum, and the usual complement of admirable public buildings. Possibly it may lack in the picturesque, but it is clean and comfortable, and, from a Western point of view, modern, and is a place of tremendous commercial importance.

„Picturesque Europe".

ОЛЕКСІЙ К. ТОЛСТОЙ

КНЯЗЬ СЕРЕБРЯНИЙ

(Повість з часів царя Івана Грізного).

(24)

XV.

Поцілуйний обряд.

Пора нам вернутись до Морозова. Заклопотанне Олени в присутности Серебряного не уйшло уваги боярина. Правда, зразу він подумав, що винна сьому стріча з Вяземським, але потім нове підозрінне повстало в души його.

Попращавшися з князем і відпровадивши його до сіней, Морозов вернувся до комнати. Грізно насупив він брови й зморщив чоло; йому зробилося душно. „Олена тепер спить", — подумав він, — вона не буде ждати мене; пройдуся я по саду, ачей відсвіжу голову.

Морозов вийшов; в саду було темно. Коло частокола зглянув він білу одіж і став вдивлятися.

Аж ось любовна розмова відбилась о його слух. Він пізнав голос жінки. За частоколом рисувався на зористім небі якийсь образ їздця. Незнакомий нагнувся к Олені й щось говорив їй. Мороз спердух, але подув вітру потряс верхи дерев і поніс слова і голос незнакомого. Хто був сей незнакомий? Не вжеж Вяземському повелося прихилити вкінци к собі Олену? Дивне жіноче серце! Чому подобається сегодня те, що вчера побуджало його ненависть! Або чи не Серебряний, бути може, назначив звиданнє жінці його? Хто знає? Може князь, котрого він приймив як сина, тогож дня образив його кроваво, його, найліпшого друга батька його; його, що готов був виставити на небезпеченство власне життє, щоби тільки заховати Серебряного від царського гніву!

„Та ні", — подумав Морозов, — се не Серебряний! Се якийнебудь опричник, новий любимець царський. Їм не першина безчестити всякого боярина. А жінка же, змія підколодна! Чиж її я не любив? Не держав її як рідну доньку? І чи не по добрій воли вийшла вона за мене? Чиж не дякувала вона мені, лукава? Не клялась мені на вірність? Ні, не надійся, Дружино Андреїчу, на вірність жіночу! Жіноча вірність — терем високий, двері дубові та засуви желізні! Поскорився ти, Дружино Андреїчу, та вручив дівці честь свою! Здурило тебе, старого, серце горяче! Навчилаж тебе жінка молода, лютая змія; посміються над тобою люде московські!"

Так думав Морозов і мучився гадками. Йому хотілось кинутись за кусителем. Але їздець міг утечи, і боярин не пізнав би ворога свого. Він рішився пождати.

Як нарочно тої ночи вітер не переставав шуміти, а місяць не показувався із-за облаків. Морозов не пізнав ані лиця ані голосу їздця. Він тільки чув, що боярина сказала до него крізь сльози:

— Я люблю тебе над життє, над сонце ясне! Я нікого, крім тебе, не любила і любити не можу і не буду!

Необавки Олена пройшла мимо Морозова, не завважавши його. Помалу потягся за нею Дружина Андрієвич.

На другий день він навіть не дав до пізнання, що підозріває Олену. Він був для неї по давному привітний і ласкавий. Іноді тільки, коли вона сего не примічала, боярин забувався, морщив брови і грізно дивився на Олену. Страшну думку думав тоді Дружина Андрієвич. Він думав, як би найти йому свого недруга.

Минуло чотири дні. Морозов сидів в брусяній комнаті за дубовим столом; на столі лежала розтворена книжка, оправлена в жовтавий оксамит, зі срібними клямрами і витисками. Але боярин думав не про читанне. Очи його ходили по пестрих заголовках та узористих травах в книзі, а думки блукали від жінчиної комнати до частоколу в саду.

Зночи Серебряний вернувся був із слободи і, як обіцяв, відвідав Морозова.

Олена в той день зробилася слабою і не вийшла з світлиці. Морозов ні в чім не змінив свого поведения з Микитою Романовичем. Але, поздоровляючи його з щасливим поворотом і частуючи пильно дорогого гостя, він не переставав вникати в вираз його лиця й старався ймити на нім признаки зради. Серебряний був задуманий, але простий й отвертий по-давньому; Морозов не дізнався нічого.

І от про що думав тепер, сидячи за столом над розтвореною книжкою.

Задуму його перервав увійшовший слуга, але побачивши нахмурене чоло Морозова, він з пошанованнем спинився. Морозов спитав його поглядом.

— Государю, — сказав слуга, — їдуть царські люде. Попереду всіх князь Атанас Іванович Вяземський; уже він близько, прикажеш стрічати?

В той самий час роздався бубен, в котрий бив шкіряною нагайкою передовий хлоп, щоби розгоняти нарід і очищувати дорогу для пана.

— Вяземський їде до мене? — сказав Морозов. — Що він одурів? Та може він їде мимо? Іди к воротам і підожди, а коли він поверне сюда, скажи йому, що мій дім не коршма, що опричників я не знаю, і з ними хліба-соли не їм! Іди!

Слуга заклопотався.

— Чого ще? — спитав Морозов.

— Бояриие, твоя наді мною воля, а сего я не скажу Вяземському!

— Іди! — крикнув Морозов і тупнув ногою.

— Бояриие! — сказав, вбігаючи, дворецький, — князь Вяземський з опричниками підїзджає до наших воріт! Князь каже: я ось післаний від самого государя.

— Від государя? Він тобі сказав, від государя? На розтвір ворота! Подайте золотий підніс з хлібо-сіллю! Вся двірня най йде на зустріч післанцям государя!

(Далі буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

„КНЯЗЬ СЕРЕБРЯНИЙ".

Я все з великим зацікавленнем читав повісти й оповідання, які містилися в „Свободі". Моя родина просто рветься до них, і як лиш прийде ґазета, то наперед беруться читати оповідання. Як знаю, то й другі люди собі їх хвалять.

Та вже найбільше мені сподобався „Князь Серебряний". Як появилося перше число зі сим оповіданнєм, то я не хотів його читати, бо се було про Московщину, про чужих царів, про чужих людий, чужі звичаї. Але відтак я перепросився, і нині вже не можу діждатися продовження, а коли так трафиться, що продовження чомусь нема, то я дуже за сим жалую.

Я довго пробував роздумувати над тим, чому подобається мені се оповіданнє про чужі нам краї, часи й люди. Мені здається, що подобається воно мені найбільше тому, бо воно навчає нас про річи, яких ми не знаємо. Перед нами виходить великий московський цар Іван і ми бачимо, як він живе, яку велику самодержну владу він має і як її вживає. Замісць робити людий нею щасливими, він і других унещасливлює і себе унещасливлює. Видиться, цар, і побожний, і може робити, що йому тільки забагнеться, а читаєм про його життя, як про якого розбійника. Межи найбільшим опришком а ним ріжниця хиба та, що опришок боїться людий і судів, а сей над собою ніякого суду не боїться.

Та бо той цар катує людий, боярів, селян, купців, навіть свою родину, і все те робить у святім переконанню, що він людям добро робить. Чи не показує се нам, до чого доводить єдиновластє, яке в нас хочуть завести деякі люди, яких плечі сверблять без канчуків? Я читаю про сього московського царя-самодержителя, і дякую Богови, що наша Україна не зазнала на собі таких самодержців. Загалом, кождий Українець, читаючи сього „Князя Серебряного", мусить пізнати, яка велика ріжниця є межи нашим народом, а Москалями. Бо чейже московський письменник, що писав про царя Івана, не змалював своїх земляків за чорно. Хиба, що він їх вибілив.

Коби нам дати таких повістий більше, то наші люди сталиби національно свідомійші.

Петро Книшів.

—o—

ДО РОБОТИ!

Допись С. Дурбака заслугує на поперте всіх здорово думаючих українських громадян. В ній якраз так було все представлене, як в дійсности річ мається, і як український нарід хоче, аби його нація не загинула, так повинен до сеї дописи застосуватися. Бо й яка користь вийде нам з того, як ми будемо дописи за дописею слати, а роботи жадної не робимо? Се якраз виглядалоби так, якби ми себе дурили, а другому страшка наганяти хотіли.

Є то робота, якою повинноби наше священство занятися, хоча покищо ще не знати, кілько в нас є справдішних українських священиків, а кілько Руснаків, Рутенців, Греків і що ще там.

Маємо до полагодження кілька важних справ.

Були часи, що нас ріжно звали, але тепер вже крайна пора тому кінець положити і одною називатися назвою. Треба брати собі примір з других. Жадна народність не має десять назв, а лише одну. І нам теж одної вистарчить. І не сю, котру нам одиниці накидують, але ту, на котру годиться більшість українського народу і котра нам властиво належиться.

Кожда наша організація повинна за тим добре слідити, аби її ґазета й уряд не вносили в нарід роздор, але згоду й силу. Вже скорше можна пропустити сільському еміґрантови, що в школі тільки разів був як його там тато завів. Інакше треба мірити тих, що титулуються через докторів, а які що втнуть, то якби дав псови зїсти, то сказивбися. Замісць нарід підтримувати, аби не упадав на дусі, а старався здобути волю, то вони пишуть, що треба на все спокійно глядіти, бо з того нічого не буде, як се вічно товче „Америка". Нам не вільно покивувати спокійно головами, як її редактор виступає проти замаху Собінського під покришкою, що сей замах спізнився, або як він пише, що повставати проти Польщі не треба, бо жадна держава в тій справі не уступила, то і Польща не уступить.

Час нам вже всім пізнати, хто нам стрик, а хто кум. Треба нам помагати братям у старім краю, і не робити тут ріжниць межи організаціями. Бірімся гільки до праці. І то всі разом. Так члени Провидіння, як і члени У. Н. Союза. Ми всі одної Мати-України діти, і нас всіх народна справа повинна однаково обходити.

Декто представляє, щоби змінити календар, тому, що в Сиротинци святкують польські свята.

Якби навіть хтось брався до тої справи поважнійше, то треба старатися до сего не допустити в сю пору, бо наш нарід і так вже богато попольщився, найбільше в тих місцевостях, де нема жадної орґанізації. Якби так ще календар змінити і свята були разом, то в той нас наші темні еміґранти ішлиби на польське, як товар в абіже.

Тепер треба добре застановитися, який має бути зїзд. Зїзд має бути не на слові, але і на ділі. Добре булоби знати наперед, хто на сей зїзд приїде, и кожда громада вишле делегатів і кого. Як будемо наперед знати, хто на сей зїзд приїде, то будемо й знати, що можемо зробити. На зїзд повинен приїхати кождий священик і від кождої громади по двох делегатів, а як громада більша, то можна й більше число делегатів післати.

Зїзд має поставити собі за ціль витягнути нас з тої калабані, в яку нас запровадив епископ Богачевський, та помогти нашим братям в краю виступити проти переслідувань Польщі.

В. Кілик.
Вустер, Мас.

—o—

LOS-VON-ROM-BEVEGUNG.

З голосів читачів, які займають слово в справі політики Риму супроти українського народа, я немовби відчуваю якийсь острах. Пише деколи дописуватель про Рим і Варшаву, гукає нібито відважно, але з його голосу видно, що не говорить він без запинки, не оглядаючися на задні колеса, але так якось хитро, круто, немовби хотів і Богови ставити свічку і чортови оґарок.

Видно се хочби з розвязки того, що дописувателі так підходять до римсько-українських відносин, немовби таких питань у світі ще нікому не приходилося розвязувати, аж доперва першим нам, Українцям.

Власне я хочу звернути тут увагу на те, що ми не перші тут виступаємо зі закидом проти Риму, що Рим попирає наших національних ворогів. Я хочу звернути увагу ось хочби на так, званий „Los-von-Rom-Bevegung" себто „рух проч з Римом" серед Німців. Американські Українці певно сього руху не знають, али ми, старші люди, які коло 1895. року мали вже по двайцять кілька літ і цікавилися ріжними політичними справами, певно памятаємо сей рух, бо він у той час робив богато розголосу.

Почався сей рух серед австрійських Німців, а почався з того, що сі Німці прийшли до переконання, що римська столиця попирає національних ворогів німецького народа, які домагаються обмеження прав німецької мови і т. п. Хоча Рим може тут і не мачав своїх пальців, однак римо-католицьке духовенство певно заявлялося за обмеженнєм німецької мови на користь чеської і словацької, чи словінської.

Се вистарчило Німцям до активного виступу проти Риму. Відомо, Німці освічені люди, і не заголюкані люди, і як вони прийшли до переконання, що католицькі священики йдуть проти німецької національности, вони тихо не нарікали, але відразу виступили з рішучим кроком.

Таким рішучим кроком було масове віче віденського населення дня 15 січня 1899. року. Говорив на ньому австрійський посол Шенерер. Він пятнував політику римо-католицького духовенства проти німецької національности та підняв клич „Los von Rom!" — то є „Проч з Римом!" Говорив він, що Рим буде так довго вести свою протинімецьку політику, поки Німці не відплатяться Римови і не виступлять проти нього так само рішучо, як Рим виступив проти Німців.

Посол Шенерер говорив, що за мало виступати одинцем. Треба виступати громадою. Лишень такий протест зрозуміє римська столиця. Доперва як почнуть відступати римо-католицькі громади, зверне римська столиця увагу на протести вірних німецьких католиків.

На внесенне посла Шенерера віче ухвалило резолюцію, що для протесту проти протинімецької політики Риму треба Німцям виступати масово з римо-католицької церкви, як за виступленнєм заявиться на руки Шенерера 10,000 осіб. Клич пішов по краю і до дня 31. марта 1900. року, т. є. за 14 місяців зголосилося до виступу з римо-католицької церкви понад 10,000 осіб з 367 місцевостий, роскинених по Чехії, Долішній і Горішній Австрії, Стирії, Чехії, Моравії, Каринтії, Зальцбурґу, Тиролю й Шлеську. На ділі, однак, дійсне число відступивших було богато більше. В північній Чехії відступили від римо-католицької церкви цілі громади.

Переходили одні до протестантських церков, другі до старо-католиків, т. є. до католиків, що не признають зверхности римського папи. До 1903. року перейшло на самий протестантизм 30,000 повнолітних осіб. До 1905. перейшло до старо-католицизму 12.000 осіб.

Римо-католицька церква з початку пробувала іґнорувати цілий рух, але коли побачила, який він широкий став, кинулася до ратунку. Зорганізовано осібні комітети до боротьби проти руху. Найголовнійше, проти руху закликано австрійську поліцію, прокураторію й суди.

Судові й поліційні переслідування може булиби настрашили менче національно вироблений народ. Німців поліційні переслідування лишень заставили виступити ще острійше в обороні своїх національних прав. Коли Австрія почала переслідувати Німців, які відступали від римо-католицької церкви, тоді рух перекинувся до Німеччини, де він міг свобідно розвиватися.

Коли він не зробив так великих поступів, то лишень тому, що за той час римо-католицька церква побачила свою похибку і вчинками показала Німцям, що вона буде трактувати Німців не гірше від Чехів і Словінців, що вона признає рівне право тим народам. Німці, що відступили від римо-католицької церкви при тій нагоді, до Риму вже не вернули, немов би на вічну пригадку Римови, що церкві не вільно кривдити один народ, а потурати другому, бо така інтернаціональна церква, як римо-католицька має трактувати всі народи на рівні і не вивисшати одного народа над другий.

Так учили Німці римську столицю пошановання прав німецького народа. Коли нам нині приходиться говорити про оборону прав українського народа перед кривдами Риму, то най ніхто не лякається, що нам приходиться робити кроки, яких другі народи ще не робили. Другі робили і то десятки літ перед нами. Лишень ми частенько тільки себе бачимо, і Рим і Варшаву, і думаємо, що лишень тільки світла, що в вікні.

Священик.

ДУМАЙТЕ ПРО БУДУЧНІСТЬ ПОКИ ЧАС.

Добрі часи вже зміняються. А може прийти ще більша кріза, коли прийдуть вибори. І буде тяжко вижити у великім місті. Треба отже забезпечитися перед несподіванкою. Другі люди не чекають, аж прийде біда, але заздалегідь приготовляються.

Деж нашим людям шукати ліпшої будучности, як не в Милвил, в стейті Ню Джерзи, на першій Українській кольонії в Америці? Таж тут земля добра, комунікація знаменита, роботи повно, вигода для кождого. Чужі люди не чекають, а довкруги будуються... і земля дорожіє з кождим днем. Чого мучити себе по великих задимлених містах, або по майнах, горах та скалах? Тут малі діти мають широку вигоду, а шкільні діти можуть через вакації заробляти по 3—4 доляри денно, коли підуть на кілька годин до сусідів вибирати ярину. Більші діти можуть робити постійно по фабриках, а ні, то ходити даром до висшої школи в Милвил. Отже кождий бачить ясно, що на фарми у Милвил повинні йти передовсім такі люди, що мають численну родину.

Що правда, початок всюди тяжкий. Дехто мусить і тут перебідувати через 2—3 роки, заки стане независимим. Тут найкрасше місце на годівлю курий. Ціле передмістє Милвил се самі курячі фарми. Хто тут дійшов до двох-трох тисяч курий, не рахується вже фармер, але бизнесмен. Він перевисшає часто навіть доброго міського бизнесмена. Не в кождій місцевости можна закладати годівлю курий, але в Милвил якраз добра земля до сього ідповідний клімат. Годівлю курий можна ровести постепенно з малого. Як хто чується з поважнійшою готівкою, той може тут купити вже готову таку фарму, бо тутки, так як і всюди, трапляється деколи нагода.

Отже нема що відкладати, але треба забезпечуватись від біди завчасу, а при тім скріпляти першу фармерську українську кольонію в Америці.

Впрочім у Милвил є нагода для кождого зажити своїм самостійним життем, лише треба троха завзяття. А як закупити у Милвил землю при помочи малого капіталу і розвести господарку, про се дасть вказівки

ВАСИЛЬ МАТОЛИЧ,
N. E. cor. 7th & Green Streets
Philadelphia, Pa. 135

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ФОРТ ВІЛІЄМ, КАНАДА.

Український балетмайстер Василь Авраменко.

Вже пару тижнів, як загостив до нас у Форт Вілієм, так довго ожиданий гість, славний український балетмайстер, Василь Авраменко. Довго приходилось ждати нам на так великого гостя, щоб разом з ним працювати на полі відродження українського національного танку. В дни 10. жовтня привитали ми В. Авраменка в салі „Просвіта". Саля була заповнена, а коли він зявився на сцені, щоб забрати голос і пояснити значіння українського танку, привитано його гучними оплесками, так що пару мінут приходилось йому ждати, щоб втихли оплески. Змісту його відчиту наводити не буду, бо забере богато місця, але скажу тільки те, що у своїй промові зясував він коротко, але так гарно і приступно значіння українського танку, що приходилось йому кілька разів перервати свою промову, через гучні оплески гостий.

З тим днем почав він свою працю і виказує неймовірну енерґію і роботящість. Він заложив в тім тижні три школі — у Форт Вілієм, Вест Форт і Портартур. Праця йде на повні паруси, всьо з захватом береться до праці і не лише на лекціях, але і поза лекціями по хатах вправляють українські танці, а навіть по улиці вже не йдуть домів, шуруючи ногами чарльстона по хідниках, але з підскоком і бадьорно!

Це все заслуга гр. В. Авраменка, який старається те все, що здобув собі мозольною працею, передати в серце щирих Українців.

Першу свою працю в Канаді зачав В. Авраменко в Торонті і тут заложив школу українського національного танку. І вже з Торонта розійшлася слава про нашого артиста і заразом невсипущого працьовника на полі відродження українського національного танку. Мушу зазначити, що гром. В. Авраменко поставив собі за завдання загостити в більші центри Канади і Америки, не оминаючи малих місточок через своїх інструкторів, і виучувати наші забуті танці. Вивчити те, що тут на чужині приходилось лиш дещо і то рідко стрічати, вивчити того, що нам нагадувалоби нашу бувальщину. Щоб можна було жити на чужій землі, але своїм життем, звичаем і обичаем. Щоб у нас не було збиранини в життю: тіло і душа українська, а рухи химерної чужини.

Ще цього року мав намір гром. В. Авраменко переїхати Канаду, зупиняючися в деяких більше сконцентрованих Українцями місцях, закладаючи школи українського танку, а відтак в Злучені Держави, однак нефортунний випадок, який стався на виступі в Торонті, а саме зломання ноги, припинив його працю.

Мимо того, що нога не зовсім ще здорова, не може він довше лежати в шпиталі, а жажда праці для народу виганяє його зі шпиталя і він пускається знова в мандрівку по чужій землі для виучування українського національного танку.

Маємо два українські мистецтва, які захопили чужинців і слава про них вже лунає, як в Канаді так і в Америці. Це українська мельодія, яка поширилася завдяки нашому славному композиторови і діріґентови О. Кошиці, а тепер маємо український національний танок, якого душею є В. Авраменко.

Лиш сказати імя „Авраменко", так чоловікови і відразу на души весело стане, а ноги вже і самі мимоволі підносяться і трясуться, немовби відчували, чого сей чоловік від нас хоче.

Тяжко приходиться йому працювати між своїми земляками, розбитими на так богато партій, як тут в Канаді і Америці, однак сильна воля і постанова не спиняє його ні на хвилинку від праці. Він хоче, щоби нарід нащ на чужині скинув з себе чужу маску, а натягнув на себе рідну, своїх дідів і прадідів, яка омного краща, як чужа, В нас досі було брак отсього Авраменка, який посвятився тому мистецтву, зібрав наші національні танці зі всіх закутин нашої вітчини, вбрав їх в мистецьку форму і виводить на світову арену.

Заслуги, які він придбав собі, будучи ще в Галичині і на Волині, на полі відродження українського танку, всім нам відомі і хиба тупоумство і злоба можуть не признати цих заслуг для нашої нації. Я думаю, що навіть політичний противник не може їх не оцінити.

Я вірю, що цих двоє близнят, сестричка і брат, а саме українська мельодія і український танок, завдяки невтомній праці їх провідників і людий, які підпомагають їм в їх праці, виб'ються на перше місце між чужими.

В. Б.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Приготовлене до Свята Української Державности.

Національні орґанізації, що зґуртовані в „Союзі Українських Народних Товариств міста Ню Йорку", взялися до відсвяткования Свята Української Державности, яке відбудеться в неділю, дня 7. падолиста с. р. з торжественною та богатою програмою.

Рано відбудуться богослуження за Україну та панахиди за поляглих. По панахидах уставиться похід з прапорами, музикою, вінцями і т. д. на 7. вулиці та піде окружною дорогою до Народнього Дому, де буде святочне віче, а вечером в Народнім Домі відбудеться святочний концерт. До участи в концерті запрошено бесідників і славного диріґента п. Ю. Кириченка, що недавно прибув з Европи. Як чуємо — вперве виступить в Ню Йорку на тім концерті славний український бас, п. Іван Стешенко, артист американської опери в Шикаґо. Заповідається отже славний концерт, достойний великого дня. Доходять вісти, що в поході візьмуть участь українські ветерани американської армії не тільки з Ню Йорку, але з Бруклина та Джерзи Сіти.

Одну увагу треба звернути на адресу тих, що в часі походу ходять боками без ладу. Так е годиться культурним людям. Се доказ, що чимало людий не знає, що се лад і орґанізація. Чужі сміються з сего. Кождий свідомий Українець повинен станути карно в лави походу.

Нюйорчанин.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ
